

terstond ontslag zouden vragen; zo niet, dan zouden ze 't ongevraagd tegen 1 juli krijgen! 't Is erger dan grof', meende Aalberse. Het gold vier leden, 'mensen met een lange staat van dienst waarvoor je je hoed moogt afnemen. En nu – door dit college van ambtenaren – *à bout portant* over boord geworpen als oud vuil!'¹

★

Dezelfde verordening die de Raad van State tot administratief-rechtelijk college reduceerde, bepaalde dat de werkzaamheden der Staten-Generaal 'tot nader order' zouden 'blijven rusten'. De Kamers werden dus niet opgeheven en de mandaten der leden werden (met uitzondering van die der communisten en revolutionair-socialisten: dat komt nog ter sprake) ook niet vervallen verklaard; de Kamers werden, zou men kunnen zeggen, op sterk water gezet.

Hadden de leden dan nog recht op enige uitkering?

Voor de leden der Eerste Kamer werd dit niet als probleem gezien: zij ontvingen een presentiegeld en aangezien ze niet meer present waren, behoefde men hun ook geen geld uit te keren. De leden van de Tweede Kamer hadden evenwel een grondwettelijk recht op een 'schadeloosstelling' van f 4500 per jaar (de voorzitter ontving f 9000) benevens op vergoeding van reiskosten: daartoe kregen zij om te beginnen steeds een gratis-abonnement op de spoorwegen; ook de leden der Eerste Kamer beschikten over die faciliteit.

De 'schadeloosstelling' voor de Tweede-Kamer-leden werd door het college van secretarissen-generaal als een contraprestatie gezien voor geleverde arbeid; kwam de Tweede Kamer niet meer bijeen, dan was er, concludeerden zij, 'uit de aard der zaak' geen reden, de leden enige vergoeding te betalen.² Het was Tenkink spoedig duidelijk dat zulks tal van Kamerleden in acute financiële moeilijkheden zou brengen; daar maakte hij zijn ambtgenoten begin juli op attent, maar hij kreeg geen voet aan de grond: het college kwam tot de slotsom, 'dat deze lieden zo nodig ten laste van hun eigen partijkassen zullen komen.'³ Snouck Hurgronje en Trip gingen dat aan de fractievoorzitters van de grootste partijen meedelen, naar wij aannemen: in wat hoffelijker termen. De fractievoorzitters vonden het redelijk dat de

¹ P. J. M. Aalberse: Dagboek, 27 juni 1940. ² Csg: Notulen, 14 juni 1940. ³ A.v., 10 juli 1940.